

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-42)

EBELER HAFTASI (21-28 NİSAN 2026)

Ebelik, ilk çağlardan itibaren kadınların gebelik ve doğum süreçlerinde desteklenmesiyle başlamış, zamanla bilimsel gelişmelerle birlikte güçlenerek modern sağlık sistemlerinin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş bir meslektir. Ebelik, tarih boyunca saygı gören bir meslek olmuş; usta-çırak yöntemiyle sürdürülen mesleki bilgi, günümüzde kurumsal eğitim sistemine kavuşarak bilimsel temellere dayandırılmıştır. Ebeler, gebelik öncesinden başlayarak doğum ve doğum sonrası döneme kadar anne, yenidoğan, aile ve toplum sağlığının korunması ve geliştirilmesinde kritik rol üstlenmektedir. Bu köklü tarihsel birikim ve mesleki sorumluluklar, ebeliğin toplum sağlığındaki vazgeçilmez yerini açıkça ortaya koymaktadır.¹

Ebe, gerekli eğitimleri tamamlayarak mesleğini yapma yetkisi kazanan, gebelik sürecinden doğuma ve doğum sonrasına kadar anne ve bebeğin sağlığını korumak için çalışan sağlık profesyoneli. Ebeler yalnızca doğum anında değil, anne adaylarının bilgilendirilmesi, gebelik sürecinin izlenmesi, emzirmenin desteklenmesi, yenidoğan bakımının sağlanması ve ebeveynlerin ve çocuklarının yeni bir döneme sağlıklı bir başlangıç yapmasına yardımcı olunması gibi pek çok önemli görevi yerine getirmektedir. Ayrıca yenidoğan ve çocuk sağlığının izlenmesi, bağışıklama hizmetleri, aile planlaması danışmanlığı, kadın sağlığı taramaları ve toplum sağlığının geliştirilmesine yönelik eğitim faaliyetlerinde aktif rol alarak sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı sunmaktadır.^{2,3}

T.C. Sağlık Bakanlığı'nın 2024 Sağlık İstatistikleri Yıllığı verilerine göre ülkemizde 61.618 ebe görev yapmaktadır. 100.000 kişi başına düşen hemşire ve ebe sayısı 381 iken Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) ülkelerinde 100.000 kişi başına 1.000 hemşire ve ebe düşmektedir.⁴

Her yıl 21-28 Nisan Ulusal Ebeler Haftası, ebelerin yalnızca bireylerin değil, aynı zamanda toplumların güçlenmesinde oynadığı kritik rolü vurgulamak için önemli bir fırsattır. Ebelik hizmetleri, hakkaniyetli, etik, erişilebilir ve birey merkezli sağlık hizmeti sunmayı esas alarak kadınların yaşamlarının her döneminde sağlıklarının korunmasına katkı sağlamaktadır. Ebeler, gebelik ve doğum süreçlerinin ötesinde, üreme sağlığı hizmetlerine erişimin artırılması, toplumsal eşitsizliklerin azaltılması ve toplum sağlığının geliştirilmesi yönünde önemli sorumluluklar üstlenmektedir.⁵

Uluslararası düzeyde ise her yıl 5 Mayıs'ta Dünya Ebeler Günü kutlanmakta olup, bu özel gün ebelerin anne, bebek ve toplum sağlığındaki hayati rolüne dikkat çekmek amacıyla tüm dünyada çeşitli etkinliklerle anılmaktadır. Günümüzde dünya çapında 1.707.935 kayıtlı ebe bulunmasına rağmen 980.000 ebeye daha ihtiyaç duyulmaktadır. Ebelerin eğitimine yapılacak yatırımlar sayesinde 2035 yılına

¹ [İnternet] Ebeler Derneği, Dünyada Ebelik Tarihi <https://www.turkebelerdernegi.org/ebelik/ebelik-tarihcesi/> Erişim Tarihi:7.4.2026

² [İnternet] WHO, Maternal Health <https://www.who.int/teams/maternal-newborn-child-adolescent-health-and-ageing/maternal-health/midwifery/maternal-health-antenatal-care> Erişim Tarihi:3.4.2026

³ [İnternet] Ebelik Yönetmeliği <https://www.mevzuat.gov.tr/> Erişim Tarihi:7.4.2026

⁴ [İnternet] Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2024 <https://www.saglik.gov.tr/TR-114952/saglik-istatistikleri-yilligi-2024.html> Erişim Tarihi:7.4.2026

⁵ [İnternet] OAAPN, Celebrating Midwifery Week <https://oaapn.org/2023/09/celebrating-midwifery-week/> Erişim Tarihi:7.4.2026

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-42)

kadar her yıl yaklaşık 4.300.000 hayat kurtarılabileceği öngörülmektedir. Bu sebeple bu yılın teması olan “**Bir Milyon Daha Fazla Ebe**”, küresel ölçekte ebe açığının kapatılmasının kadınların, yenidoğanların ve üreme sağlığı hizmetlerine ihtiyaç duyan bireylerin güvenli bakım alabilmesi açısından büyük önem taşıdığını vurgulamaktadır.^{6,7}

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından Haziran 2025’te yayımlanan rehberde, ebelerin gebelikten doğum ve doğum sonrası döneme kadar kadınlar ve bebekler için ana bakım sağlayıcısı olduğu ebeler bakım modellerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir. Güvenilir ebelerden bakım alan kadınların daha sağlıklı vajinal doğum yaptığı; doğum sürecinde hareket özgürlüğü, nefes teknikleri, farklı doğum pozisyonları ve duygusal destek gibi yöntemlerin hem anne hem de bebek sağlığını iyileştirdiği ve gereksiz tıbbi müdahalelerin azaltılmasına katkı sağladığı belirtilmektedir. DSÖ verilerine göre eğitilmiş ebelerin yaygınlaştırılması, anne ve yenidoğan ölümlerinin %60’tan fazlasının önlenmesine katkı sağlayabilecek önemli bir çözüm olarak değerlendirilmektedir. DSÖ rehberinde önerilen başlıca ebeler bakım modelleri şunlardır:⁸

- ✓ **Sürekli bakım modeli:** Kadınların gebelikten lohusalık döneminin sonuna kadar tanıdıkları bir ebe veya küçük bir ebe ekibi tarafından desteklendiği modeldir.
- ✓ **Ebeler tarafından yönetilen doğum merkezleri:** Komplikasyon riski düşük gebelere hizmet sunan ebe liderliğindeki doğum merkezleridir.
- ✓ **Toplum tabanlı yaklaşımlar:** Ebelerin hizmetleri doğrudan toplum içinde sunduğu modeldir.

Tüm bu bilgiler ışığında, 21-28 Nisan Ebeler Haftası, ebelerin toplum sağlığı için üstlendiği kritik rolün hatırlanması, mesleğin güçlendirilmesi ve ebe sayısının artırılmasına yönelik farkındalık oluşturulması açısından büyük önem taşımaktadır. Ebelerin emeğini görünür kılmak ve desteklemek, sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı sunmanın en önemli adımlarından biridir.

⁶ [Internet] International Confederation of Midwives, International Day of the Midwife 2026 Toolkit Launch <https://internationalmidwives.org/international-day-of-the-midwife-2026-toolkit-launch/> Erişim Tarihi:7.4.2026

⁷ [Internet] Midwives’ Data Hub <https://datahub.internationalmidwives.org/> Erişim Tarihi:7.4.2026

⁸ [Internet] WHO, WHO calls for global expansion of midwifery models of care <https://www.who.int/news/item/18-06-2025-who-calls-for-global-expansion-of-midwifery-models-of-care> Erişim Tarihi:7.4.2026